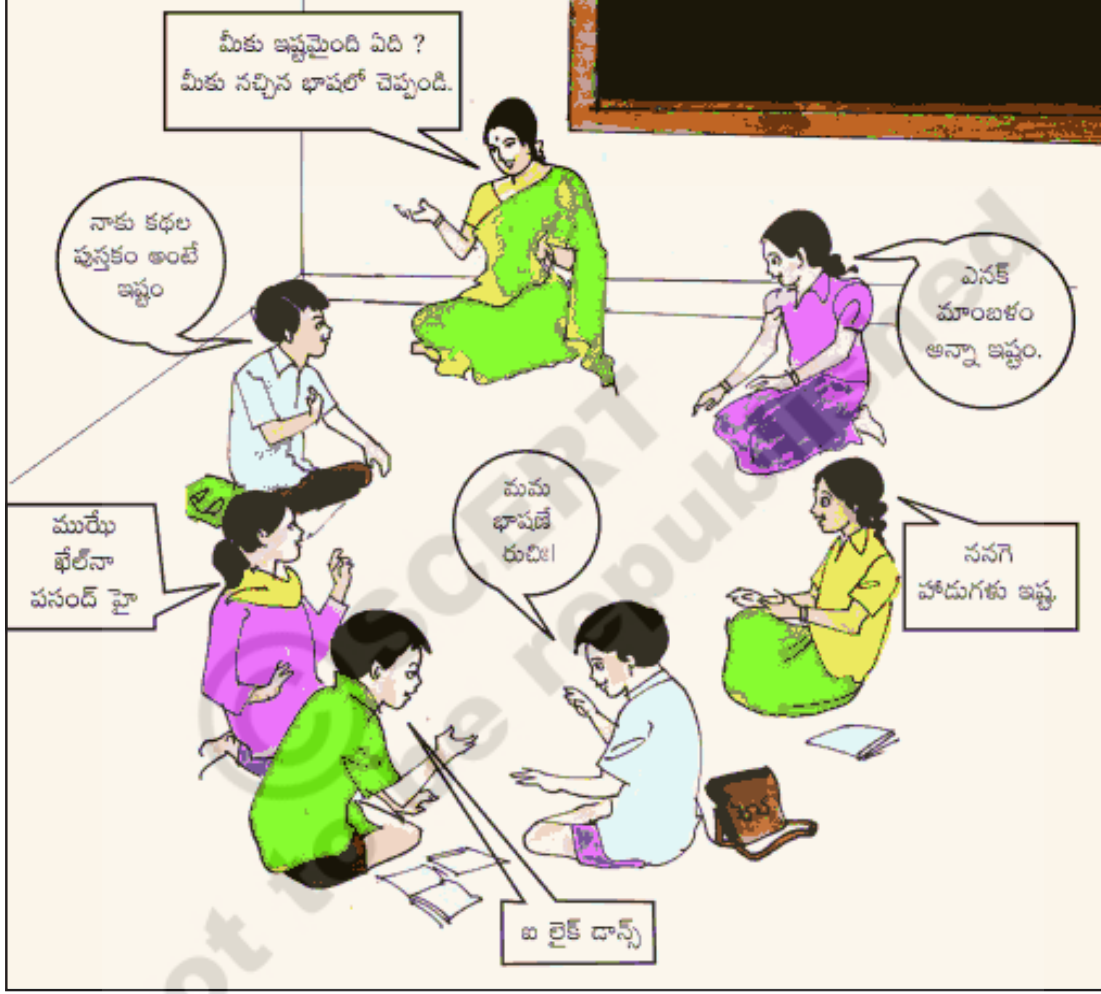

ఆలోచించండి - మాట్లాడండి :

ప్రశ్నలు :

1. పై చిత్రంలో ఉపాధ్యాయిని ఏం అడుగుతోంది?
2. పిల్లలు ఎన్ని భాషల్లో జవాబులు చెప్పారు?
3. అందులో మీకు తెలిసిన భాషలు ఎన్ని?

విద్యార్థులకు సూచనలు :

1. పాఠాన్ని చదవండి. అర్థంకాని పదాలకింద, వాక్యాలకింద గీతలు గీయండి.
2. అర్థంకాని పదాలను, వాక్యాలను గురించి మీ మిత్రులతో చర్చించండి.
3. తెలియని పదాల అర్థాలను పుస్తకం చివరన ఉన్న అకారాది పట్టిక చూసి తెలుసుకోండి.

భారతి : (సౌధమంటే భవనం, సౌధమంటే భవనం. ఇలా చదువుతూ) అమ్మా... చెల్లెల్ని చూడు, నేను చదువుకుంటూంటే ఏవేవో శబ్దాలు చేస్తూ ఆటంకం కలిగిస్తోంది.

అమ్మ : ఏయ్ ... సుధాశ్రీ ఇక్కడికిరా! ఎందుకలా గోల చేస్తున్నావ్? అక్కయ్యను చదువుకోనియ్యి.

మామయ్య: భారతీ! ఓసారి ఇలా రామ్మా! ఈ పుస్తకం నీదేనా? ఏమిటి చదువుతున్నావు?

భారతి : “ఆడినమాట” పాఠం ‘అవు పులి’ కథ మామయ్యా!

మామయ్య: ఈ పాఠంలో “పూరియు మేయ నేర...” ఈ పంక్తిలో పూరి అనే శబ్దానికి అర్థమేమిటో తెలుసా?

భారతి : పూరి అంటే పూరి. మనం తినేది.

మామయ్య: (నవ్వుతూ...) కాదు కాదు. పశువులు మేసే పూరి - అంటే గడ్డి.

భారతి : ఓహో! అయితే ఈ పూరి వేరన్నమాట. ఔను మామయ్యా! ఇందాక నువ్వు శబ్దం అని అన్నావు. మరి, ఓ గ్లాసు కింద పడినప్పుడూ, టపాసులు కాల్చినప్పుడూ అయ్యే చప్పుడును కూడా శబ్దం అని అంటాం కదా! అదీ ఇదీ ఒక్కటేనా?

మామయ్య: కాదు. మనం గుర్తుపట్టడానికి వీలయ్యే ధ్వని ఒకటి, మనం భావం గ్రహించడానికి వాడే పదం ఒకటి. ఇలా శబ్దాన్ని రెండు అర్థాల్లో వాడవచ్చు. నువ్వన్నట్లుగా ప్రతి ధ్వనికీ లేదా ప్రతి శబ్దానికీ అర్థాలుండవు. ఉదా: పిల్లలు, బుడతలు అనే పదాలు అర్థవంతమైన ధ్వనులు / శబ్దాలు.

ల్లలుపి, దలుతబు ఇవి ధ్వనులే కాని అర్థవంతమైన శబ్దాలు కావు. అంటే మాటలు కావన్నమాట.

భారతి : మామయ్యా! చేతులతో సైగలు కూడా చేస్తాం కదా!

మామయ్య: అదీ నిజమే. సైగలు కూడా మన భావాల్ని ఇంకొకకళ్ళకి చెప్పడానికే ఉపయోగపడతాయి.

భారతి : మన భావాల్ని చెప్పడానికి మాట్లాడతాం, రాస్తాం కదా!

మామయ్య: అలా మాట్లాడినదాన్ని మనం ఏమంటామో తెలుసా?

భారతి : “భాష” అంటాం కదా! మరి రాసేదాన్ని ఏమంటాం?

మామయ్య: అదీ భాషే. అంటే, నోటి భాషకు రాత రూపమన్నమాట. ఇందాకా నువ్వు సైగలు అన్నావు కదా! అది కూడా ఒకరకంగా భాషే.

భారతి : అయితే భాష ఇన్ని విధాలుగా ఉంటుందన్నమాట!

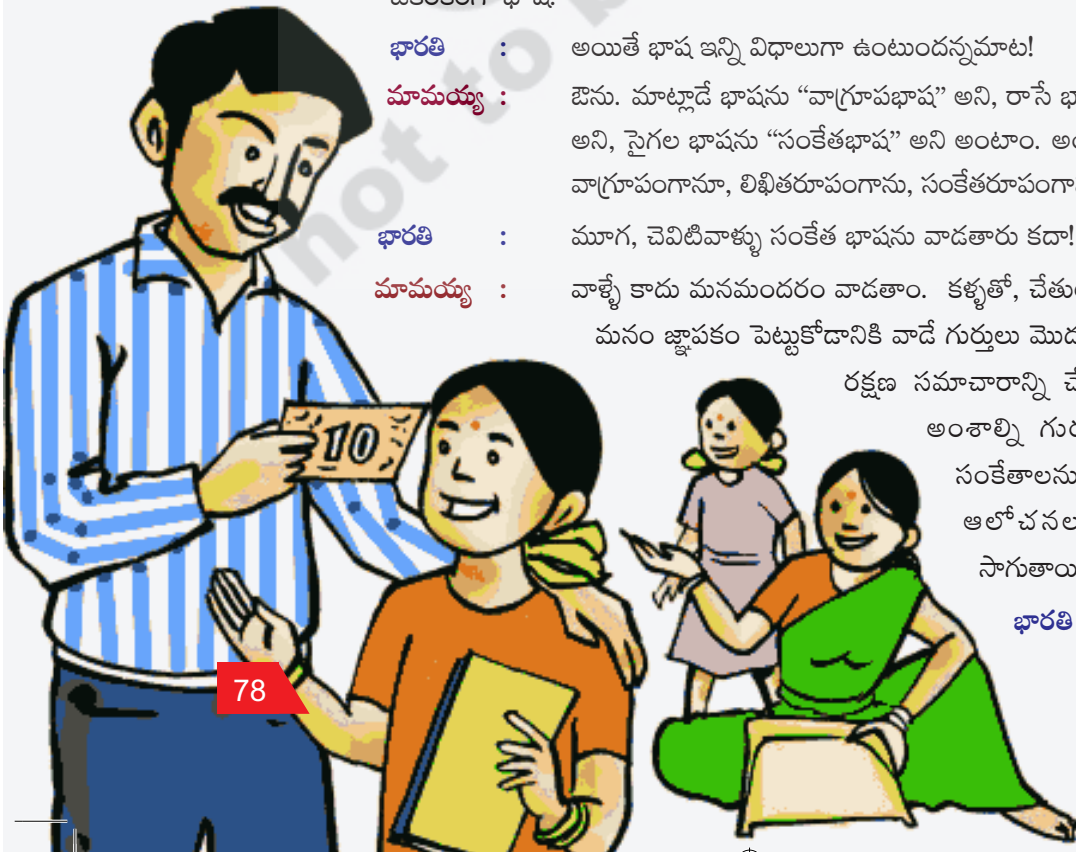
మామయ్య : ఔను. మాట్లాడే భాషను “వాగ్రూపభాష” అని, రాసే భాషను “లిఖితరూప భాష” అని, సైగల భాషను “సంకేతభాష” అని అంటాం. అంటే భాష వాగ్రూపంగానూ, లిఖితరూపంగానూ, సంకేతరూపంగానూ ఉండవచ్చు.

భారతి : మూగ, చెవిటివాళ్ళు సంకేత భాషను వాడతారు కదా!

మామయ్య : వాళ్ళే కాదు మనమందరం వాడతాం. కళ్ళతో, చేతులతో మనం చేసే సైగలు, మనం జ్ఞాపకం పెట్టుకోడానికి వాడే గుర్తులు మొదలైనవన్నీ సంకేతాలే. దేశ

రక్షణ సమాచారాన్ని చేరవేయడానికి, వైజ్ఞానిక అంశాల్ని గుర్తించుకోడానికి లిఖిత సంకేతాలను ఉపయోగిస్తారు. మన ఆలోచనలు కూడా భాషలోనే సాగుతాయి తెలుసా?

భారతి : అదెలా?

మామయ్య: ఇప్పుడు, నువ్వు ఓ విషయం గురించి చెప్పాలనుకున్నప్పుడు ముందు ఆలోచిస్తావు కదా! అంటే ఆ ఆలోచన నువ్వు మాట్లాడే భాషలోనే ఉంటుందా, లేదా?

భారతి : ఔను. నిజమే. మనకు వచ్చే కలలో కూడా భాష ఉంటుంది కదా మామయ్యా!

అమ్మ : మనం మెలుకువగా ఉన్నప్పుడు మాట్లాడే భాషే కలలో కూడా వినిపిస్తుంది. భాషవల్ల మనకు చాలా ఆనందం కలుగుతుంది. ఆనందమే కాదు, మన పూర్వికుల గాథలు, కథలు, సంస్కృతి సంప్రదాయాలు, చరిత్ర... ఇలా ఒకటేమిటి అనేకమైనవాటిని, భాషవల్లనే మనం పొందుతున్నాం.

మామయ్య: భారతీ! మీ అమ్మ చెప్పింది అక్షరాలా నిజం.

భారతి : ఆటలు, పాటలు, నాటికలు, ఉపన్యాసాలు, మిమిక్రి, ప్రకటనలు ఇలా అన్నింటిలోనూ మనం భాషను ఉపయోగిస్తూనే ఉంటాం కదా అమ్మా!

అమ్మ : రోజూ మనం చదివే పత్రికల్లో, మనం పాడుకునే గేయాల్లో, కవుల రచనల్లో, నిత్యం రాసుకునే డైరీల్లో, కరపత్రాల్లో ... ఇలా అనేక వ్యవహార రూపాల్లో భాష మనకు కనిపిస్తుంది.

మామయ్య: శిలాశాసనాల్లోని భాష ఆధారంగానే మనం కొంత చరిత్ర తెలుసుకోగలుగుతున్నాం భారతీ!

భారతి : మామయ్యా! మా తరగతిలో కొంతమంది పిల్లలు మాట్లాడుతుంటే నాకన్నలు అర్థంకాదు. వాళ్ళదేదో వేరే భాష అని అంటారు.

మామయ్య: మనం తెలుగు ఎలా మాట్లాడుకుంటున్నామో, వాళ్ళు వాళ్ళ భాషలో అలానే మాట్లాడుకుంటారు.

భారతి : వాళ్ళ భాష అంటే ... ఒక్కొక్కరికి ఒక్కో భాష ఉంటుందా?

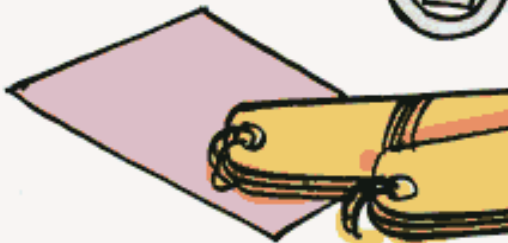
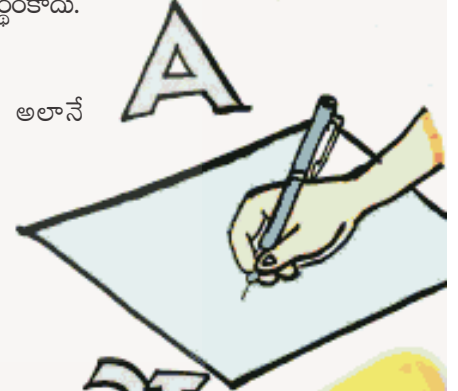
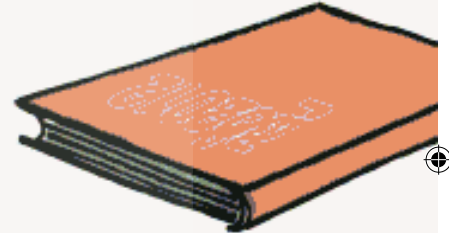
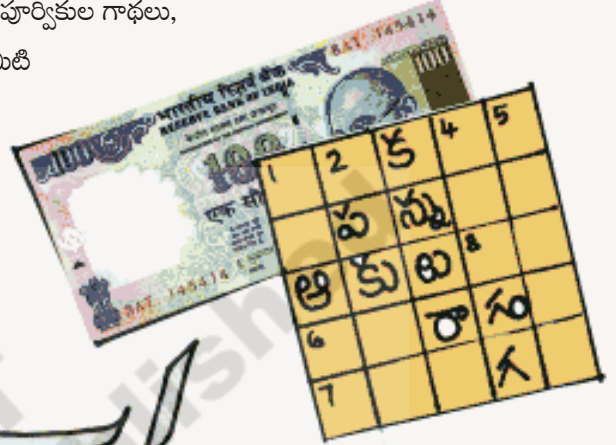
మామయ్య: అలా కాదు. ఒక్కొక్కరికి ఒక్కో భాష అని కాదు. ప్రాంతాలు, పరిసరాలు, మొదలైన అంశాలను బట్టి ఆయా వ్యక్తులు ఆయా భాషలు మాట్లాడుతూంటారు.

భారతి : ఒక్కరే ఎన్ని భాషలైనా నేర్చుకోవచ్చా?

అమ్మ : ఔను. నేర్చుకోవచ్చు. మీ మామయ్య తెలుగు, హిందీ, ఉర్దూ, ఇంగ్లీషు, తమిళం, బెంగాలీ భాషల్లో మాట్లాడగలడు తెలుసా!

భారతి : అమ్మబాబోయ్! మామయ్యకు ఆరు భాషలు వచ్చా!

మామయ్య: మన రాష్ట్రంలో ఏ యే భాషలు మాట్లాడేవాళ్ళున్నారో తెలుసా?

భారతి : తెలుగు, ఉర్దూ, హిందీ, ఇంగ్లీషు మాట్లాడేవాళ్ళున్నారు.

మామయ్య: అంతేకాదు. మన రాష్ట్రంలోని గిరిజన ప్రాంతాల్లో కొండ, కోయ, కువి, గదబ, కొలామి, బంజారా, గోండి, ఆదివాసి ఒరియా, సవర వంటి భాషలతోపాటు ఎరుకల, చెంచువంటి భాషలు మాట్లాడేవాళ్ళున్నారు. ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో మరాఠీ, కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాల్లో కన్నడం, చిత్తూరు, నెల్లూరు జిల్లాల్లో తమిళం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఒరియా భాషలను కొందరు మాట్లాడుతారు. వరంగల్, కరీంనగర్, రంగారెడ్డి, హైదరాబాదు, కడప మొదలయిన జిల్లాల్లో ఉర్దూ మాట్లాడే ప్రజలుచాలా మంది ఉన్నారు. ముస్లింల మాతృభాష ఉర్దూ అయినప్పటికీ ఉర్దూతో పాటు తెలుగు కూడా మాట్లాడతారు. అలాగే తెలుగు మాట్లాడేవాళ్ళలో కొంతమంది ఉర్దూ కూడా మాట్లాడతారు.

భారతి : అసలంతకూ మన దేశంలో ఎన్ని భాషలున్నాయి మామయ్యా?

మామయ్య: ఇది కూడా మంచి ప్రశ్న. మన దేశంలో 1652 భాషలు ఉన్నాయట. ప్రపంచంలో ఏడు వేల పైచిలుకు భాషలున్నాయని ఒక అంచనా.

భారతి : అమ్మో! ఇన్ని భాషలా?

అమ్మ : భారతీ! పది రూపాయల నోటుమీద “పది రూపాయలు” అని అనేక భాషల్లో రాసి ఉంటుంది. గమనించావా?

భారతి : లేదమ్మా!

మామయ్య: ఇదుగో చూడు. ఒక్క పది రూపాయలనోటుమీదే కాదు, ప్రతి నోటుమీదా ఉంటాయి.

భారతి : ఔను, నిజమే. మామయ్యా! ప్రాచీన కాలంలో పుట్టిన భాషలు ఇప్పటికీ ఉన్నాయికదా మరి!

మామయ్య: కొన్ని వేల ఏళ్ళనుండి వాడుకలో ఉన్న భాషను ప్రాచీన భాష అంటారు. మన కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ మధ్యనే తమిళం, సంస్కృతం, కన్నడం, తెలుగు భాషలను ప్రాచీన భాషలుగా కూడా గుర్తించింది.

భారతి : ఓహో! అలానా!

అమ్మ : ఒరియా, కాశ్మీరీ, అస్సామి, బెంగాలి, మణిపురి మొదలైన భాషలన్నీ మన దేశంలో మాట్లాడే భాషలే తెలుసా?

భారతి : తెలియదు. అబ్బబ్బా, అన్ని భాషలా? అసలు ఇన్ని భాషలు ఎందుకు తయారుచేశారు?

మామయ్య: ఇది ఎవరో ఒకరు, ఎప్పుడో కూర్చుని చేసే పని కాదమ్మా. మనిషి మాట్లాడడం మొదలు పెట్టినప్పటినుండే భాషలు ఆవిర్భవించాయి. ఇది సహజంగా జరిగిన ప్రక్రియ.

భారతి : మామయ్యా! పాత సినిమాల్లోని భాష, కొన్ని పుస్తకాల్లోని భాష, తొందరగా అర్థం కాదెందుకూ? అదీ తెలుగేగా?

మామయ్య: ఆయా కాలాల్లో భాష అలానే వాడేవారు. తరవాత మారింది.

భారతి : ఓ అలాగా! భాష మారుతూంటుందా?

అమ్మ : ఔను. భాష అనేది గంగాప్రవాహంలాంటిది. ఎప్పుడూ ఒకే రకంగా ఉండదు. భాషా వ్యవహారం నిరంతరం మారుతూ ఉంటుంది. ఇతర భాషల్లోని పదాల్ని కొన్నిటిని తాను తీసుకుంటుంది. కొన్నిటిని వదిలేస్తుంది. ఒక భాష ప్రభావం చుట్టుపక్కల భాషలమీద పడుతూ ఉంటుంది. అది సహజం.

భారతి : మామయ్యా! నువ్వు ఇంతకు ముందు లిపి ఉన్న భాషలు అని అన్నావు కదా! లిపిలేని భాషలూ ఉంటాయా?

మామయ్య : కొన్ని భాషల వాళ్ళు వాళ్ళ భావాలను తెలపడానికి కొన్ని గుర్తులు పెట్టుకున్నారు. ఆ గుర్తులను వాడగా వాడగా రాతలో అక్షరాలు ఏర్పడ్డాయి. ఆ అక్షరాల గుర్తులతో రాసే విధానాన్ని లిపి అంటారు. మిగిలిన భాషల వాళ్ళు కొందరు రాసుకోడానికి ఆ విధంగా లిపిని తయారుచేసుకోలేదు. ఇతరుల లిపిని వాడుకోనూ లేదు. కాబట్టి కొన్ని భాషలకు లిపి లేదు. ఈ లిపి కూడా మారుతూ వచ్చింది. ఇప్పుడు అనేక భాషల లిపుల్లో ఎన్నో మార్పులు వచ్చాయి.

భారతి : నువ్వు మొదట్లో లిఖితరూప భాష అన్నావుకదా! అది ఇదేనా?

మామయ్య : ఔను. భాషకు లిఖిత రూపం రావటం వల్లనే వైజ్ఞానికాభివృద్ధి సాధ్యమైంది.

భారతి : తాళపత్రగ్రంథాలు అంటారు కదా! అంటే ఏమిటి?

మామయ్య : లిపిని మొదట బంకమట్టి బిళ్ళల మీద, ఇటుకలమీద, చెట్లమీద, బండలమీద, భూర్జపత్రాల మీద ఆ తర్వాత తాటాకులమీద రాయటం అలవాటు చేసుకున్నారు. తాటాకులమీద ఘంటంతో రాసిన పుస్తకాల్ని తాళపత్రగ్రంథాలని అంటారు. తాళపత్రం అంటే తాటాకు అన్నమాట.

భారతి : మనమిప్పుడు అచ్చుపుస్తకాలు చదువుతున్నాం కదా!

మామయ్య : ఔను. ముద్రణకంటే ముందు రాగిరేకులమీద చెక్కేవారు. అన్నమాచార్యులవారు పాడిన ఎన్నో పాటలను రాగిరేకుల మీద చెక్కించారు.

భారతి : ముద్రణయంత్రం రావటం లిఖిత భాషకు మంచిదైంది కదా మామయ్యా!

మామయ్య : బాగా చెప్పావు. పుస్తక ముద్రణ అనేది అనేక భాషల సాహిత్యాలను బతికిస్తూ ఉంది. అనేక వైజ్ఞానిక, సాంస్కృతిక, చారిత్రక, సాంఘిక విషయాల సంపదను తరతరాలవాళ్ళు అందుకొని కాపాడుకోడానికి వీలు కల్పించింది.

భారతి : మామయ్యా! భాషలను గురించి తెలుసుకొంటున్న కొద్దీ ఇంకా తెలుసుకోవాలనిపిస్తోంది.

అమ్మ : భారతీ! నేటికి ఇక చాలమ్మా! తెలుసుకొన్న విషయాల్ని చక్కగా గుర్తుంచుకొని నీ స్నేహితురాళ్ళతో చర్చించు. ఇక భోజనం చేద్దాం పదండి.

అమ్మ : ఔను. భాష అనేది గంగాప్రవాహంలాంటిది. ఎప్పుడూ ఒకే రకంగా ఉండదు. భాషా వ్యవహారం నిరంతరం మారుతూ ఉంటుంది. ఇతర భాషల్లోని పదాల్ని కొన్నిటిని తాను తీసుకుంటుంది. కొన్నిటిని వదిలేస్తుంది. ఒక భాష ప్రభావం చుట్టుపక్కల భాషలమీద పడుతూ ఉంటుంది. అది సహజం.

భారతి : మామయ్యా! నువ్వు ఇంతకు ముందు లిపి ఉన్న భాషలు అని అన్నావు కదా! లిపిలేని భాషలూ ఉంటాయా?

మామయ్య : కొన్ని భాషల వాళ్ళు వాళ్ళ భావాలను తెలపడానికి కొన్ని గుర్తులు పెట్టుకున్నారు. ఆ గుర్తులను వాడగా వాడగా రాతలో అక్షరాలు ఏర్పడ్డాయి. ఆ అక్షరాల గుర్తులతో రాసే విధానాన్ని లిపి అంటారు. మిగిలిన భాషల వాళ్ళు కొందరు రాసుకోడానికి ఆ విధంగా లిపిని తయారుచేసుకోలేదు. ఇతరుల లిపిని వాడుకోనూ లేదు. కాబట్టి కొన్ని భాషలకు లిపి లేదు. ఈ లిపి కూడా మారుతూ వచ్చింది. ఇప్పుడు అనేక భాషల లిపుల్లో ఎన్నో మార్పులు వచ్చాయి.

భారతి : నువ్వు మొదట్లో లిఖితరూప భాష అన్నావుకదా! అది ఇదేనా?

మామయ్య : ఔను. భాషకు లిఖిత రూపం రావటం వల్లనే వైజ్ఞానికాభివృద్ధి సాధ్యమైంది.

భారతి : తాళపత్రగ్రంథాలు అంటారు కదా! అంటే ఏమిటి?

మామయ్య : లిపిని మొదట బంకమట్టి బిళ్ళల మీద, ఇటుకలమీద, చెట్లమీద, బండలమీద, భూర్జపత్రాల మీద ఆ తర్వాత తాటాకులమీద రాయటం అలవాటు చేసుకున్నారు. తాటాకులమీద ఘంటంతో రాసిన పుస్తకాల్ని తాళపత్రగ్రంథాలని అంటారు. తాళపత్రం అంటే తాటాకు అన్నమాట.

భారతి : మనమిప్పుడు అచ్చుపుస్తకాలు చదువుతున్నాం కదా!

మామయ్య : ఔను. ముద్రణకంటే ముందు రాగిరేకులమీద చెక్కేవారు. అన్నమాచార్యులవారు పాడిన ఎన్నో పాటలను రాగిరేకుల మీద చెక్కించారు.

భారతి : ముద్రణయంత్రం రావటం లిఖిత భాషకు మంచిదైంది కదా మామయ్యా!

మామయ్య : బాగా చెప్పావు. పుస్తక ముద్రణ అనేది అనేక భాషల సాహిత్యాలను బతికిస్తూ ఉంది. అనేక వైజ్ఞానిక, సాంస్కృతిక, చారిత్రక, సాంఘిక విషయాల సంపదను తరతరాలవాళ్ళు అందుకొని కాపాడుకోడానికి వీలు కల్పించింది.

భారతి : మామయ్యా! భాషలను గురించి తెలుసుకొంటున్న కొద్దీ ఇంకా తెలుసుకోవాలనిపిస్తోంది.

అమ్మ : భారతీ! నేటికి ఇక చాలమ్మా! తెలుసుకొన్న విషయాల్ని చక్కగా గుర్తుంచుకొని నీ స్నేహితురాళ్ళతో చర్చించు. ఇక భోజనం చేద్దాం పదండి.

ఇవి చేయండి

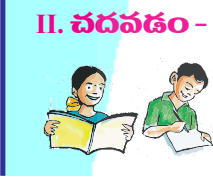

I. వినడం-మాట్లాడడం

1. భాషలు లేకుంటే ఏమి జరిగేది?
2. మీ గ్రామంలో లేదా నగరంలో ఏ ఏ భాషలు మాట్లాడేవాళ్ళున్నారు?
3. హైదరాబాదులోని పోలీస్ బాయిస్ పాఠశాలలో ఉర్దూ, తెలుగు, హిందీ, కన్నడం, మళయాళం భాషలు మాట్లాడే పిల్లలున్నారు. ఇలా వివిధ భాషలు మాట్లాడే పిల్లలు ఒకే పాఠశాలలో ఉండడంవల్ల కలిగే ప్రయోజనమేమిటి?
4. భాష విషయంలో మనుషులకు, జంతువులకు గల తేడా ఏమిటి?

II. చదవడం - రాయడం

1. కింది పదాలలో ఈ పాఠంలో మొట్టమొదట వాడింది ఏది?
(అ) వాగ్రూప భాష (ఆ) లిఖితరూప భాష (ఇ) సంకేత భాష
2. భాషకు, ఆలోచనకు మధ్యగల సంబంధాన్ని గురించి పాఠంలో ఎవరు చెప్పారు? ఆ వాక్యాలను గుర్తించండి.
3. పద్యం చదవండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

కోకిలమ్మ చేసుకున్న పుణ్యంబేమి
కాకి చేసుకున్న కర్మమేమి?
మధుర భాషణమున మర్యాద ప్రాప్తించు
లలితసుగుణ జాల తెలుగు బాల!

ప్రశ్నలు:

- అ. మర్యాద ఎలా లభిస్తుంది?
 - ఆ. కాకి - కోకిల: వీటిని గురించి ఏమర్థమైంది?
 - ఇ. మధుర భాషణమంటే ఏమిటి?
4. కింద ప్రశ్నలకు పాఠం చదివి జవాబులు రాయండి.
(అ) మన భావాలను ఇతరులకు ఎలా తెలియజేస్తాం?
(ఆ) వాగ్రూప, లిఖిత రూప, సంకేత భాషలంటే ఏమిటి?
(ఇ) మన రాష్ట్రంలో ఏయే భాషలు మాట్లాడేవాళ్ళున్నారు?
(ఈ) ప్రాచీన భాష అంటే ఏమిటి? మీకు తెలిసిన ప్రాచీన భాషల పేర్లు తెలపండి.
(ఉ) భాషకు లిపి ఎలా ఏర్పడింది?
(ఊ) ముద్రణ యంత్రాల వల్ల భాషకు కలిగిన మేలేమిటి?
(ఋ) ఎప్పుడెప్పుడు, ఎక్కడెక్కడ భాషను వాడుతుంటాం?

III. స్వీయరచన

1. కింది ప్రశ్నలకు మూడు నాలుగు వాక్యాలలో సమాధానాలు రాయండి.

- (అ) నీకు భాష ఎలా వచ్చిందని అనుకుంటున్నావు?
 (ఆ) సంకేత భాషను మాటలు వచ్చినవాళ్ళు కూడా వాడతారు. దీనిమీద మీ అభిప్రాయమేమిటి? కారణాలు వివరించండి.
 (ఇ) ఎక్కువ భాషలు నేర్చుకోవడంవల్ల వ్యక్తికి కలిగే లాభమేమిటి?
 (ఈ) “భాష మార్పుకు లోనవుతూ ఉంటుంది.” అనే విషయాన్ని గురించి వివరించండి.
 (ఉ) “ధ్వనులన్నీ మాటలు కావు. మాటలన్నీ ధ్వనులే” ఎందువల్ల?
 (ఊ) ఈ పాఠానికి “మన భాషలు” అనే శీర్షిక కాకుండా ఏ శీర్షిక పెడితే బాగుంటుందనుకుంటున్నారు?

2. వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు.

- (అ) మన భాషలు - ప్రయోజనాలు గురించి పది పంక్తుల్లో వ్యాసాన్ని రాయండి.
 (ఆ) “పుస్తక ముద్రణ అనేక భాషల సాహిత్యాలను బతికిస్తోంది.” ఈ అభిప్రాయాన్ని సమర్థిస్తూ పది వాక్యాలు రాయండి.
 (ఇ) మనం భాషను వాడకుండా ఉండలేము. దీనికి కారణాలు తెలపండి.

IV. పదజాలం

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15

1. కింది వాక్యాలను చదవండి. వాటిలో ఎక్కువ సార్లు వాడిన పదాన్ని గుర్తించి ఆ పదానికి వివిధ సందర్భాల్లో వచ్చిన అర్థాల్ని రాయండి.

- (అ) ప్రధానోపాధ్యాయులను వేదికపైకి దయచేయవలసిందిగా కోరుతున్నాం.
- చెప్పింది చాలు. ఇక మీరు దయచేయవచ్చు.
 - దయచేసి మీరు మరోలా అనుకోవద్దు.
1. 2. 3.

(ఆ) నా మాట వింటున్నావా?

- అన్న మాటమీద అతను నిలబడ్డాడు.
- ఆమె మాటపడే మనిషి కాదు.
- నా మాటంటే లెక్కలేదా?
- వాడు మాటలు నేర్పాడు.

1. 2.
 3. 4.

(ఇ) సోముకు మాటే బంగారం.

- నేడు బంగారం ధర పెరిగింది.
- పట్టిందల్లా బంగారం అవుతోంది.
- ఎవరి బిడ్డ వారికి బంగారం.
- నువ్వు నా బంగారం కదూ!

1. 2.
3. 4.

2. పై అభ్యాసం ద్వారా నువ్వు గ్రహించినదేమిటి?

3. కింది వాక్యాలలో గీత గీసిన పదాల అర్థాలను పక్కన రాయండి.

(అ) భారత నేలపై వీరు లెందరో!

- ధరిత్రీ గోళాన్ని కాపాడుకోవాలి.....
- ధరపై ప్రవహించే నదులెన్నో?.....
- ఈ వసుంధరను పాలించిన వారెందరో!.....
- ధాత్రిపై పుట్టిన మహనీయులెందరో!.....

(ఆ) దేవునికి పుష్పాలను అర్పిస్తాను.

- గులాబీ సుమారు ప్రేమకు సంకేతాలు.....
- మల్లె కుసుమాలకు చక్కని వాసన ఉంటుంది.
- జాజివిరులు కంఠమాలకు ఉపయోగిస్తారు.....

4. కింది మాటలను చదవండి. వాటితో వాక్యాలు రాయండి.

ఉదా: ఓహో! : ఓహో! అలా అన్నారా, ఆయన?

(అ) అమ్మో! :

(ఆ) అయ్యో! :

(ఇ) అమ్మబాబోయ్! :

(ఈ)వారెవ్వా! :

(ఉ) అలానా! :

5. కింది పదాలను చదవండి. వీటిలో ఏవి భాషకు సంబంధించినవి?

ఏవి కావు? పట్టికలో రాయండి.

పులి గాండింపు,	తబలా శబ్దం,	పాటపాడడం,
వీణా వాద్యం,	బల్లను కొట్టడం,	భజన చేయడం,
కుక్క మొరగటం,	పత్రిక చదవడం,	రైలు కూయడం,

ఒగ్గుకథ, వార్తలు చదవడం, హరికథ,
గ్లాసు పగిలిన శబ్దం, పోస్టరు చదవడం, బుర్రకథ

భాషకు సంబంధించినవి	భాషకు సంబంధించనివి
హరికథ	కుక్క అరుపు

V. సృజనాత్మకత

1. మీ తరగతిలోనివాళ్ళు రెండు జట్లుగా కూర్చోండి. ఒక జట్టువాళ్ళు ఏదైనా ఒక పదం/పేరును మూగగా అభినయం చేసి చూపండి. రెండో జట్టువాళ్ళు దాన్ని గుర్తించి భాషలో చెప్పండి.
2. మీకు తెలిసిన ఏదైనా ఒక కథను ఎంపిక చేసుకోండి. దాన్ని మాటలు లేకుండా సైగలు /సంకేతాల ద్వారా అభినయంచేసి చూపండి.

VI. ప్రశంస

1. “దేశమును ప్రేమించుమన్నా
మంచియన్నది పెంచుమన్నా”

పై రెండు వాక్యాలే ఇతర భాషలలో ఈ కింది విధాలుగా ఉంటాయి. ఇవి ఏ భాషలలో ఉన్నాయో చెప్పగలరా? ఇవి ఏ భాష లిపిలో ఉన్నాయో రాయండి.

(అ) దేశమిహ ప్రీణాతు మిత్ర

సుజనతాం పోషయతు మిత్ర!

(ఆ) దేశ్ ప్రేమ్ తుమ్ కర్లో భాయీ

ఫైలే జిస్కో కహే భలాయీ!

(ఇ) వతన్సే సదా ప్యార్ కర్తే రహూ

భలాయీకో హర్పల్ బధాతే చలో

(ఈ) దేశవన్ను ప్రీతి సణ్ణా

ఒఖిత నెంబుదు బెళెసి రణ్ణా!

(ఉ) నాట్టెనేశిప్పాయ్ తోళా

నల్లదై వళర్త్తిదు తోళా!

2. కింది పదాలను ఏయే భాషలలో ఏమంటారో రాయండి.

పదం	హిందీ	ఉర్దూ	సంస్కృతం	ఆంగ్లం	కన్నడం	తమిళం
దేశం
మంచి
ప్రేమించు

3. పదిరూపాయల నోటుమీదున్న మాటలు ఏ ఏ భాషలలో ఉన్నాయో చెప్పగలరా?
ప్రయత్నించండి.

VII. ప్రాజెక్టు పని

1. రెండు రోజులపాటు ఏ ఇతర భాషాపదాలూ వాడకుండా తెలుగులోనే మాట్లాడండి. ఇలా మాట్లాడేటప్పుడు ఏ ఏ పదాలు, మాట్లాడడంలో ఇబ్బంది కలిగించాయి? ఏ ఏ పదాలను సులభంగా చెప్పారు. ఇలా తెలుగులోనే మాట్లాడేటప్పుడు మీకు ఎలా అనిపించింది? మీ అనుభవాలను చెప్పండి.

VIII. భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

1. ఈ కింది పదాలను విడదీయండి.

- (అ) దేవాలయం = + = (..... + =)
 (ఆ) శైలాగ్రం = + = (..... + =)
 (ఇ) మధూదయం = + = (..... + =)
 (ఈ) దేశాభిమానం = + = (..... + =)

2. ఈ కింది మాటలను కలపండి.

- (అ) కర + అగ్రం = + = (..... + =)
 (ఆ) గిరి + ఈశుడు = + = (..... + =)
 (ఇ) మహా + ఆత్ముడు = + = (..... + =)
 (ఈ) చారు + ఊహ = + = (..... + =)

3. ఈ కింది పదాలను విడదీయండి.

- (అ) ఆద్యంత = + = (..... + =)
 (ఆ) ప్రత్యహం = + = (..... + =)
 (ఇ) ప్రత్యక్షం = + = (..... + =)

నేనివి చేయగలనా?

1. భాష అంటే ఏంటో చెప్పగలను.	ఔను / కాదు
2. భాష గొప్పతనం గురించి రాయగలను.	ఔను / కాదు
3. మన రాష్ట్రంలో వాడే భాషల గురించి చెప్పగలను / రాయగలను.	ఔను / కాదు
4. భాషా రూపాల గురించి రాయగలను.	ఔను / కాదు
5. భాషా లిపి గురించి చెప్పగలను / రాయగలను.	ఔను / కాదు

“జ్ఞానార్జనకు పునాది భాష”

